

Oorlogsherinneringen

- Aan Ada -

Oorlogsherinneringen

Huib D. Minderhoud

Schrijver: Huib D. Minderhoud

Coverontwerp: SK Designers Pakistan

ISBN: 9789403628837

Vormgeving: Berend van der Weide

© Huib D. Minderhoud

Omslag: Huib en Ada op een schoolfoto; op de achtergrond:

Britse matrozen schepen zich in voor de invasie.

Vooraf

De afgelopen jaren, met name na het overlijden van zijn lief Gerda, zijn Huib en ik meer dingen samen gaan doen. We spraken vaker af, we gingen samen voor zijn nieuwe laptop zitten om de basisbeginselen van het computertijdperk onder de knie te krijgen. Immers, Gerda deed het typewerk voor Huib! Zij keek de handgeschreven teksten nauwkeurig na en verwerkte ze vervolgens op de computer tot een conceptboek. Daarna ging het via de mail naar de drukker!

Na het delen van de kennis over het computergebruik, heeft Huib het boekwerkje “Chantage...!” helemaal zelf getypt. Ik was trots op mijn oude bovenmeester van de Mijndert van der Thijnenschool! Tijdens onze vele gesprekken kwamen er van allerlei onderwerpen voorbij, politiek, schrijvers, religie, levensbeschouwingen en natuurlijk de mensen die onze levens rijker hebben gemaakt. Telkens kwamen we tot de eindconclusie dat we best wel “vrijzinnig” waren en graag respectvol omgaan met mensen die een andere mening hebben. En dat is waardevol!

Nu ligt er een boekwerkje voor ons, dat volledig met de hand uitgeschreven is op de wijze zoals Huib het vroeger aan ons op school leerde! De Oorlogsherinneringen! Waarschijnlijk het enige exemplaar hierover van het dorpje Oostendam. Verbazingwekkend dat er nog zoveel geheugenlaatjes opgetrokken konden worden met zoveel details! De herinneringen namen mij mee in een tijd die ik zelf niet heb meegemaakt, maar nu een inkijk geven in de omstandigheden van het gezin Minderhoud tijdens de Tweede Wereldoorlog! Dank daarvoor!

Je oud-leerling, maar bovenal een vriend!

Bé van der Weide

Voorwoord

Sinds mijn weduwnaarschap op 30 juni 2015, lijdend onder het gemis van mijn lief Gerda, bleef het schrijven beperkt tot twee uitgaven! Hiertoe aangespoord door vrienden en kennissen besloot ik in maart 2021 tot het schriftelijk vastleggen van mijn persoonlijk oorlogsverleden in Oostendam / Hendrik-Ido-Ambacht. Eigenlijk werd dit toch wel een verslag van een reeks gebeurtenissen de jaren door van bijvoorbeeld het aanschouwen van het tafereel van Jodenvervolging tot het beleven van de bevrijding.

Mijn geheugen functioneert gelukkig nog goed en ik ben er van overtuigd dat ik alles heb beleefd als beschreven. Maar ook dat misschien toch, na eenentachtig tot zesenzeventig jaar, hiaten zijn opgetreden en alles niet hélemaal juist is weergegeven. Gelukkig heb ik mijn zuster Ada, die woonachtig is in Canada en met wie ik wekelijks contact heb, om bevestiging of aanvulling kunnen vragen. Met veel succes en ik ben haar daar zo dankbaar voor, dat ik deze uitgave aan haar opdraag.

Dankbaar ben ik ook aan Bé van der Weide, mijn “aartsvriend” en oud-leerling die de druk van de tekst én de uitgave van dit boekje verzorgde en aan het echtpaar Yt en Roelof Beek, dat de correcties voor zijn rekening nam. Tenslotte moet mij van het hart, dat de na de bevrijding ontstane kortstondige eenheid, gelukkig langzamerhand weer nieuw leven werd ingeblazen. Dankzij de voortschrijdende ontzuiling, die de laatste decennia optrad. Helaas dreigt er door de alsmaar voortdurende coronapandemie weer opnieuw verdeeldheid te komen. Jammer!

Huib D. Minderhoud
Dalen 5 mei 2021

1 Oorlog!

Het was een jongetje van zes jaar, dat in september 1938 een haast onafzienbare rij boerenwerkpaarden zijn ouderlijk huis in 't Harde op de Veluwe voorbij gedreven zag worden. Zijn vader was "Hoofd der school aldaar", het huis was de aan de school vast gebouwde ambtswoning en het jongetje, dat zijn ogen uitkeek, was ik, Huib Minderhoud. "'t Is mobilisatie," zei mijn vader. "Die paarden gaan allemaal naar "De Knobbel" om de kanonnen te trekken!"

Ik begreep er niet veel van, maar ik wist wel wat "De Knobbel" was. De heuvel voorbij het station, waar de soldaten waren. Wij kwamen er wel eens, want mijn ouders waren bevriend met de "vader en moeder" van het militair tehuis daar. Die paarden waren gevorderd van de boeren en via het spoorwegstation in Stroe aangevoerd. Zij vormden mijn eerste kennismaking met de komende wereldoorlog.

Pa kreeg per 1 april 1939 een benoeming in dezelfde functie aan de Christelijke school aan de Pruimendijk in de buurtschap Oostendam in Zuid-Holland. Vlak bij het dorp Hendrik Ido Ambacht aan de overkant van het riviertje De Waal, (Het Waaltje) maar nog wel in de gemeente Ridderkerk. In eerstgenoemd dorp woonden mijn grootouders Opa Dirk en Oma Jaantje van moederszijde en dit feit was eigenlijk de reden van mijn vaders sollicitatie. Die omstandigheid heeft hij overigens niet altijd prettig gevonden, want hij bleek lang niet altijd met Opa "door één deur te kunnen!"

't Was wel even wennen aan de Pruimendijk. Geen bos achter ons geriefelijk huis zoals in 't Harde, maar kaal akker- en weiland. Een drieklassige school eraan vast gebouwd achter een oude dijk met burgerwoningen ernaast en er tegenover,

verderop aan de Pruimendijk, behalve huizen, tuinderijen en een enkele boerderij. De school had een ruim schoolplein met een grote kastanjeboom, een overdekte ruimte tussen ons huis en het gebouw en een grote groentetuin ernaast. Pa was een enthousiaste tuinman, die hier van alles verbouwde en die ook de smalle strook grond achter de school in gebruik nam. Daar verbouwde hij vaak aardappels voor zijn gezin met de drie kinderen Huib (1932), Ada (1933) en Dick (1937).

De Pruimendijkers hadden voor het overgrote deel hun kinderen bij Pa op school, maar ze waren bepaald niet allemaal even Christelijk. Er waren heel strenge Gereformeerde gemeenteouders, met hun kinderen lopend naar hun kerk in Hendrik Ido Ambacht, gereformeerden ook tweemaal naar hun kerk in Hendrik Ido Ambacht, maar dan op de fiets. Verder rechtzinnig hervormden, ook op de fiets, maar naar Ridderkerk en een vrij groot aantal onkerkelijken, waarvan er enkelen principieel voor openbaar onderwijs waren. Hun kinderen gingen dus in Hendrik Ido Ambacht naar school. Maar over 't algemeen gingen de verschillende groepen heel verdraagzaam met elkaar om, zij het niet op zondag. Dan was het op enkele uitzonderingen na stil aan de Pruimendijk en liep er tweemaal een in het zwart geklede groep mensen zwijgend over de dijk naar en van Hendrik Ido Ambacht en na een afscheiding zelfs naar Alblasterdam.

't Gevolg was ook, dat nogal wat kinderen op "De dag des Heeren" niet met elkaar speelden. Vreemd was wel, dat de jeugd, ook in streng-Christelijk kerkelijke kringen, zich nogal onderscheidde door ruw taalgebruik. Uitdrukkingen als "Lazer op!", "Verrek toch!", "Krijg de Kelere!" waren heel gewoon. Ik deed daar graag aan mee, maar zorgde er wel voor, dat Pa en Moe daar niets van hoorden.

Ik kwam op school in de tweede klas bij juffrouw van de Graaf, die ook de eerste klas onder haar hoede had en die elke dag met de bus van en naar haar woonplaats Dordrecht reisde.

In de derde en vierde klas kreeg ik les van meester de Regt, die met zijn gezin even verder aan de Pruimendijk woonde. Mijn vader had de klassen vijf, zes en zeven en handhaafde een strenge orde, ook voor mij. Dat laatste moest ook wel, want ik mocht natuurlijk niet bijzonder behandeld worden. Het schoolleven was ouderwets, volgens een vaststaand leer- en gedragspatroon.

Op 1 april 1940 ging ik over naar de derde klas en op vrijdag 10 mei daaraanvolgend was het zover. Toen begon de oorlog, dicht bij ons. Wij, de drie kinderen, werden vroeg in de morgen gewekt, want het dreunende geweld van Duitse Heinkel bommenwerpers maakte iedereen wakker. Ze waren op weg naar de vliegvelden Waalhaven bij Rotterdam en Ypenburg tussen Delft en Den Haag, die gebombardeerd werden.

Parachutisten om ze te veroveren werden afgeworpen. Ook al bij ons aan de overkant van de rivier De Noord in Alblisserdam op zo'n twee kilometer afstand hemelsbreed, lag een Nederlands detachement, dat met afweergeschut op de vliegtuigen en met zware mitrailleurs en veldgeschut op de parachutisten schoot. Laatstgenoemden schoten natuurlijk terug en Nederlandse jachtvliegtuigen voerden luchtgevechten met Duitse jagers.

Wij zaten al snel naar 't idee van Pa en Moe veilig in onze diepe kelder en door het raam zag ik zo'n luchtgevecht, terwijl er vlak bij ons huis ontploffingen en schoten klonken. Toen er een vuurpauze aanbrak, besloten mijn ouders het Waaltje over te steken per roeiboot om zo ons heil te zoeken bij Opa en Oma in Hendrik Ido Ambacht. Dat lukte wonder boven wonder en ik vond het eigenlijk heel spannend hier als vluchteling voet aan wal te zetten, terwijl aan "onze kant" het vuren weer begon. Het toeval wilde, dat Oom Maarten en Tante Wilhelmien (zuster van